

AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK, A TANÍTÓK ÉS A SZÜLŐK EGYMÁSSAL SZEMBEN TÁMASZTOTT ELVÁRÁSAI AZ ÓVODA–ISKOLA ÁTMENET MEGSEGÍTÉSÉBEN

T-20

Fleisz-Gyurcsik Anita

Szegedi Tudományegyetem, Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: óvoda–iskola átmenet; iskolakezdés; stakeholderek nézetei

Nagy József a kutatási eredményeivel már az 1980-as években felhívta a figyelmet arra, hogy az intézményváltás kritikus fejlődési folyamatok közepette zajlik. Már hosszú ideje foglalkoztatja a kutatókat, a gyakorló pedagógusokat és a szülőket is a sikeres iskolakezdés elősegítése (Fleisz-Gyurcsik, 2021). A nemzetközi szakirodalom (Hair et al., 2006) rámutatott arra, hogy az átmenet során érintett egyes szereplők iskolakezdéssel kapcsolatos nézeteinek megismerése kulcsfontosságú, mivel a megszerzett információk gyakorlatba ültetésével segíthető az intézményváltás. A téma jelentősége ellenére hazánkban szerényebb kutatói figyelem irányul erre a kérdésre. A téma Szabó (2005), Kende és Illés (2007) pedagógusokkal, illetve Kálmán és Tóth (2021) pedagógusokkal és szülőkkel végzett kutatásaiban jelenik meg. Ugyanakkor ezek a kutatások nem gyűjtöttek információkat arról, hogy az egyes szereplők között van-e különbség az egymástól elvárt feladatok megítélésében. Ennek feltárása céljából egy saját fejlesztésű, online kérdőív segítségével óvodapedagógusok (n=359), tanítók (n=380) és első osztályos gyermeket nevelő szülők (n=226) körében gyűjtöttem adatokat.

A varianciaanalízis eredményei arra mutattak rá, hogy a vizsgált szereplők eltérő feladatokat várnak el az óvodapedagógusoktól. Több olyan feladatot azonosítottam, amelyet a tanítók és az óvodapedagógusok nagyobb mértékben várnak el az óvodapedagógusoktól, mint a szülők (pl. rendszeres beszélgetés a gyermekekkel az iskolakezdésről). Vannak olyan feladatok is, amelyeket a szülők és a tanítók nagyobb mértékben várnak el az óvodapedagógusoktól, mint ők önmaguktól (pl. a leendő tanító tájékoztatása írásban a gyermekek fejlettségi állapotáról).

Az összehasonlított szereplők más-más feladatokat tulajdonítanak a tanítóknak is. A szülők az összes felsorolt feladatot kisebb mértékben várják el a tanítóktól, mint ahogy az óvodapedagógusok és a tanítók maguk. Továbbá több olyan feladatot is találtam, amelyeket a tanítók jobban a magukénak éreznek, mint amennyire az óvodapedagógusok azt nekik tulajdonítják (pl. óvodai foglalkozások látogatása).

A szülőkkel szemben támasztott elvárások tekintetében is eltérnek egymástól a vizsgált szereplők. A legtöbb feladatot a tanítók nagyobb mértékben tartják a szülők feladatának, mint a szülők maguk és az óvodapedagógusok (pl. érdeklődés az óvodapedagógustól a gyermek fejlettségi állapotáról). Csak egy olyan szülői feladatot találtam, amit a szülők nagyobb mértékben a saját feladatuknak tulajdonítanak, mint az óvodapedagógusok és a tanítók: az óvoda és az iskola közötti különbségek játékos átbeszélése a gyerekekkel.

Az eredményeim rámutatnak arra, hogy az óvodapedagógusok, a tanítók és a szülők eltérő feladatokat várnak el egymástól és önmaguktól az átmenet megsegítése során. A kutatásom segítséget ad az egyes szereplőkkel szemben támasztott elvárások azonosításához, illetve lehetőséget nyújt ezek pedagógusi és kutatói reflexiójához.